

روان‌شناسی رشد (نوجوانی و جوانی)

* مؤلف: دکتر حسن احدی، دکتر نیکچهره محسنی

* ناشر: نشر بنیاد

* سال نشر: ۱۳۷۸

* محل نشر: تهران

* نوبت چاپ: هشتم

این کتاب به‌رغم کوشش ارزشمند مؤلفان محترم و چاپ نسبتاً خوبی که دارد، دارای غلط‌های تایپی فراوانی است و از زبانی روان و سلیس برخوردار نیست؛ به گونه‌ای که متن کتاب حداقل ۱۲۰ غلط تایپی دارد و بسیاری از نام‌های لاتینی بدون زیرنویس آمده است. چکیده مطالب در متن حاضر، بسیار فراتر از عرف و در حدود ۳۹ صفحه است. محتوا و متن کتاب هم نظامی مدون و منطقی و مدون ندارد.

بخش عمده‌ای از کتاب که با عنوان «روان‌شناسی رشد نوجوان و جوان مطرح شده، به مباحث جرم و بزه اختصاص یافته است که با مباحث نظری بلوغ و نوجوانی، همخوانی چندانی ندارد. قدیمی بودن منابع مورد استفاده از اشکالات اساسی این اثر است. به طور میانگین، منابع مورد استفاده مربوط به ۳۵ سال پیش است. داده‌های تجربی کتاب بسیار ضعیف است و به بازنگری اساسی نیاز دارد.

مباحث برخی از فصول به صورت ناقص ارائه گردیده است؛ برای مثال، در فصل هشتم که بحث «اختلالات روانی و از خود بیگانگی» مطرح است، مفهوم از خود بیگانگی تعریف و توصیف نشده است، افزون بر آنکه اختلالات روانی مورد بحث نیز اساساً با اصطلاحات روز همخوانی ندارد.

برخی از مطالب و عبارات کتاب، چندان قابل فهم نیست. برای مثال، در جمله «کودک حساس و هیجان‌پذیر غالباً از طریق استعفا کردن و اسلحه را به زمین نهادن واکنش نشان می‌دهد.» (ص ۲۲۳)، معلوم نیست که منظور مؤلفان محترم، کدام کودک ایرانی است و این سخن بر چه پایه‌ای استوار است.

در صفحه ۷۱ کتاب می‌خوانیم: «وظایف کودکان نسبت به والدین چنان مهم است که به

گونه‌ای از پرستش اجداد می‌ماند.»، که جمله‌ای بسیار ثقیل است و کم معنا! در صفحه ۱۶۳ می‌خوانیم: «در میان نوجوانانی که با آنان اشتراک فکری و احساسی دارد به راحتی اسلحه را به زمین می‌گذارد و آزادانه خود را بیان می‌کند.» معلوم نیست منظور مؤلفان محترم از این اسلحه‌ها چیست؟

عبارات دیگری نیز در کتاب وجود دارد که نه روان است و نه قابل فهم، مثل: ص ص ۲۳، ۶۷، ۲۷، ۱۱۱، ۱۵۲، ۱۵۶، ۲۴۵، ۲۴۸، ۲۶۲.

در ارائه برخی تعاریف از منابع بسیار قدیمی بهره گرفته شده است که با تعاریف نوین سازگاری ندارد؛ برای مثال، در تعریف «خلاقیت» (ص ۲۹) از روانکاو فرانسوی در ۴۵ سال پیش نقل قول شده، که با تعاریف جدید «خلاقیت» بسیار متفاوت است. در مورد سن بلوغ، از مطالعات پنجاه سال پیش استفاده شده است که با تعاریف کنونی تفاوت فراوان دارد. در برخی از موارد نیز نسبت به ارزش‌های حاکم بر جامعه اسلامی اندکی کم‌توجهی شده است (ص ص ۱۸۲، ۱۷۹، ۱۶۵ و ۱۱۱)؛ بعضاً به طور غیرمستقیم، برخی از ارزش‌های اخلاقی و فرهنگی رد یا مسخره شده‌است.

در صفحه ۱۱۱ کتاب، آمده است: «در برخی از کشورها مرگ جوانان کم‌سن در راه وطن مجاز است، اما حق شرکت در انتخابات را ندارند.» چنین اظهارنظری بر مبنای کدام یک از اصول روان‌شناسی رشد ارائه می‌شود!! اگر شهید فهمیده ۱۳ ساله، داوطلبانه به جبهه می‌رود و شهید می‌شود، وی خود، ادعایی برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری یا مجلس نداشته است. از بحث مشارکت نوجوانان در دفاع مقدس، آن‌هم به صورت کاملاً داوطلبانه، چرا باید به صورت غیرمستقیم، و بدون زبان منطقی و بیان علمی انتقاد شود.

در پایان، این کتاب به گونه‌ای که هست، از نظر رعایت نکردن اصول علمی، قدیمی بودن منابع مورد استفاده، عدم برخورداری از زبان سلیس و روان، فقدان هماهنگی و انسجام در مباحث مختلف و غلط‌های تایپی فراوان و عبارات نامفهوم، و همچنین تعرض مستقیم و غیرمستقیم به ارزش‌های فرهنگی جامعه اسلامی به‌عنوان کتاب درسی برای دانشجویان توصیه نمی‌شود؛ مگر آنکه مؤلفان محترم به طور جدی و اساسی کتاب را بازنگری نمایند و علاوه بر به‌روز کردن منابع و داده‌ها، ویرایش علمی، ادبی و فرهنگی نیز در آن اعمال کنند.